

Thore Johnsen
FOTO: EIRIK BREKKE

Dag Saltnes
FOTO: PAUL S. AMUNDSEN

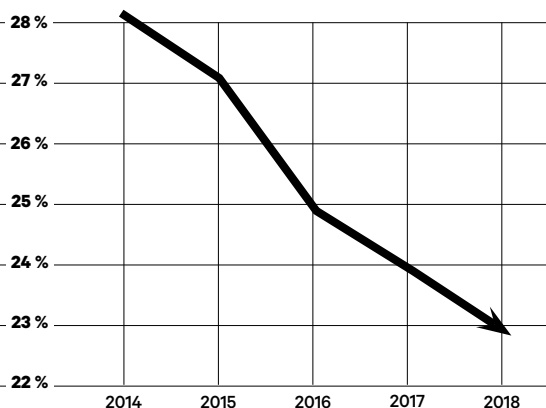

Sigrun Aasland
FOTO: THOR STEINHOVDEN

60%

De økte renteutgiftene folk med en bolig-gjeld på fire millioner påføres, utgjør ca. 60 prosent av det en gjennomsnittsnordmann i full stilling fikk i lønnsøkning i fjor.

DET STATEN BETALER AV RENTENE DINE:

utgifter føres til land med høy skattenivå.

Det gjør at noen internasjonale selskaper bidrar mindre til felleskassene rundt om i verden, samtidig som de konkurrerer ut lokaleide bedrifter som ikke kan eliminere skatteutgiftene på samme måten.

Nasjonalstatenes svar på skatteflukten, og trusler fra de store om å rømme landet, er blitt en konkurranse om lavest mulig selskapskatt. Det skal trekke investorer til landet og bidra til økonomisk vekst, men mange hevder at det i realiteten er et kappløp mot bunnen.

I denne konkurransen er våre naboland allerede hestehodet foran med en selskapskatt på

22 prosent, både i Sverige og Danmark. I England er den 20 prosent, mens USA nylig har redusert den føderale selskapskatten fra 35 til 20 prosent.

–EU har et stort prosjekt på harmonisering av skattereglene, men selve skattenivået skal medlemslandene fortsatt konkurrere om, sier Saltnes.

Har forsterket forskjellene

Skattekonkurransen er selvfølgelig skapt av den økte globaliseringen.

NHH professorene Victor Norman og Thore Johnsen har i BT slått fast at globaliseringen har bidratt til at inntektene blant folk er blitt så ulikt fordelt.

– Men globaliseringen har ikke bare skapt en ulik inntektsfordeling og større forskjeller mellom rike og fattige. Også skatteendringene, som i utgangspunktet skulle bidra til å jevne ut forskjellene mellom folk, gjør det stikk motsatte. De forsterker i stor grad forskjellene mellom dem som har mye fra før og resten av folket, sier Saltnes.

De tydelige trendene som går i den retning er ifølge skatteadvokaten mindre skatt på alt som kan flyttes. Da snakker vi om selskaper, kapital, skip og investorer.

Øker bruttoskatten

– Hvis velferdsstatene skal opprettholde sitt tjenestetilbud, betyr det at ting som ikke er så lett å flytte på må skattlegges hardere. Og i praksis betyr det en sterkere skattlegging av vanlige folks lønninger og aksjeinntekter, og av eiendom og naturressurser, sier Saltnes.

For at vanlige arbeidstakere skal erstatte bortfallet av statens skatteinntekter på kapital, må flest mulig beskattes. Det såkalte skattegrunnlaget må økes og fradragene reduseres.

Saltnes snakker om økt bruttoskatt som en tydelig internasjonal trend og som også er blitt en realitet i Norge.

Bort fra skatt etter evne

– Mer bruttoskatt, og mindre fradragmuligheter, betyr at man reduserer prinsippet om å skatte etter evne, og behandler i stedet alle skattytere mer likt. Først og fremst fordi rentefradraget og andre fradrag i selvangivelsen får mindre betydning når nettoskatten for lønntakere blir lavere.

Saltnes synes – i likhet med mange fagøkonomer – at det er fornuftig å ha et nøytralt skattesystem, og dermed redusere og helt fjerne den gunstige beskatningen av eiendom i Norge, og i stedet skatte eiendom på linje med aksjer og annen formue.

– Neppes hensikten

Han tror imidlertid at reduksjonen av rentefradraget, og den økte skatten på eiendom som det medfører for mange, nepper var Stortingets hensikt under skattereformen for et drøyt år siden.

– De viktige grepene var nok dyttet på dem utenfra, i form av økt internasjonal konkurranse om selskapskattesatsene. Når man velger å beskatte kapital mindre, vil det blant annet være vanlige arbeidstakere som må plukke opp den økte regningen. Dermed bidrar skatteendringene, på samme måte som ujevn fordeling av inntekter i en globalisert verden, til å øke forskjellene mellom de virkelige rike og folk flest, sier Saltnes.

Moene mener skatteendringer øker ulikhetene

Økonomiprofessor Kalle Moene tror det blir verre å drive omfordeling gjennom skattesystemet.

Han er enig med PwC-partner Dag Saltnes i at skatteendringene i mange vestlige land bare har bidratt til å øke forskjellene mellom folk.

– Det er vanskeligere å skattlegge mobile skatteobjekter. De forsvinner hvis skatten blir for høy, sier Moene.

Han tror, i likhet med Saltnes, at skattestrykket på personer og eiendom vil øke.

– Under press

Moene mener at man til en viss grad kan drive utjevning med økt skatt på eiendom, og en sterkere progressiv personbeskatning.

– Men skatter man de rike arbeidstakerne for hardt, risikerer man at de også forsvinner, sier Moene.

I Norge tror han at omfordelingen må fortsette å ta utgangspunkt i de kollektive lønnsforhandlingene.

– Når grupper forhandler sammen om lønn, er det klare grenser for hvilke lønnsforskjeller som kan presenteres kollektivt. Problemet er bare at også den kollektive lønnsstrukturen er under press, sier Moene.

Kollektiv lønn viktigere

Fagsjef Sigrun Aasland i Tankesmien Agenda, mener at konkurransen om lavest mulig selskapskatt ikke er noe som Norge hadde trengt å være med på.

– Det er politiske valg vi

tar. Skatt er ikke det eneste som betyr noe for hvor internasjonale investorer bruker sine penger. For dem scorer Norge høyt på andre forretningsmessige fortrinn, som god infrastruktur, forutsigbarhet og politisk stabilitet, sier Aasland.

I likhet med Moene understreker også hun at vi ikke kan overlate til skattesystemet å rette opp økonomiske ulikheter mellom folk.

– Det viktigste vi kan gjøre for unngå for store forskjeller er å opprettholde de kollektive lønnsforhandlingene, sier fagsjefen.

Skatter man de rike arbeidstakerne for hardt, risikerer man at de også forsvinner.

Kalle Moen, professor

Professor i finans ved NHH, Thore Johnsen, mener at skattleggingen av kapital ut fra effektivitetshensyn burde være lavest mulig.

– Det er problematisk å skattlegge inntekter på investeringer som ligger langt frem i tid. Det vil redusere investeringene og gjøre kaken mindre for alle, sier Johnsen.

Han mener selvfølgelig ikke at effektivitet er det eneste man skal styre etter, og er bekymret for superlønningene som har løpt løpsk i USA og til dels i England.

– Men skattesystemet er lite egnet for å få til en bedre utjevning. For å få det til er det bedre å bruke offentlige velferdstilbud, sier professoren.

UTJEVNING: – De kollektive lønnsforhandlingene er under press, men det viktigste vi kan bevare for å drive utjevning, sier økonomiprofessor Kalle Moene.

ARKIVFOTO: EIRIK BREKKE